

ТВОРЧЕСКИ МЕТОДИ ЗА ПРЕНОС НА ИДЕИ ОТ ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО ИЗКУСТВО В МОДАТА

doi: 10.53230/tgm.1310-912X.2020.0708.03

Татяна Христова

Югозападе университет „Неофит Рилски“, Факултет изкуства,
Катедра „Изобразително изкуство“, Иван Михайлов № 66, 2700 Благоевград, България
e-mail: tatiyna@abv.bg

CREATIVE METHODS FOR TRANSFORMING IDEAS FROM ART TO FASHION

Tatyana Hristova

South-West University „Neofit Rilski, Faculty of Arts, Department of Fine Arts,
66 Ivan Mihaylov St., 2700 Blagoevgrad, Bulgaria
e-mail: tatiyna@abv.bg

ABSTRACT

The forms in art have the tendency to live in fashion. This scientific research unwraps the methods of identifying, and the principles of transferring and transforming these forms into new ones.

Each trend in the fine arts (abstract art, pop art, op art, minimalism, land art, conceptual art, action, installation, performance, etc.) has marked main goals, ideas and principles, its own colors, preferred types, way of composition, stylizing, expression, own plots, philosophies, forms and way of execution. Not all trends in art are recognizable; sometimes it is difficult to identify characteristic features and unique manifestations. Not all have clear boundaries and characteristical traits.

The subject of the research is the extraction of the main characteristics of the currents in art after the 50's of the XX century and introducing of the methods for transformation of ideas and aesthetic characteristics from the fine arts into fashion. The goal is, while outlining the ways for transferring ideas from one area to the other, to bring out creative methods that will serve to create new innovative and relevant for its time apparel.

Every artistically made thing contains in itself the meaning of human self-expression, which builds man as a cultural being, as a subject of cultural forming activity - creator of values and norms.



Interpretability is an inseparable characteristic and way of existence for a work of art. According to Evgeni Veleв, each new interpretation is an event in the life of the work of art. He supports the idea of the artist in both areas (fashion and art), and that there is a need for interpretation, originality, uniqueness or work with open systems, to which he gives different meanings according to the idea pursued by him (Veleв 2010). We believe that the modern artist must meet the spirit and desires of the time in which he lives, but at the same time, to some extent anticipate it, be an innovator, a bearer of new ideas, be able to apply new means of expression and have creative individuality.

Revealing the nature and influences between these two seemingly different cultural worlds and outlining the ways and mechanisms of their interaction and influences, offering typical examples with visual materials, this research would contribute to improving the quality of students' education, both in contemporary art and in fashion. It will help them to gain knowledge and skills to recognize and identify the signs of manifestation of trends and processes in art, to line them with new creative ideas and to realize them by performing practical tasks and projects.

Keywords: fashion, fine art, fashion trends.

Reference list: Veleв, E. Postmoderna informacionna sreda i savremenno izkustvo. Sofia.: "Za bukвите", 2010, 24, 32.

Lisiyska, Z; T. Hristova. Svetlinata i cvetat v izobrazitelното izkustvo i dizaina. Blg: "Bon", 2015.

Новата глобална среда, в която живеем, както и настъпващите нови арт явления и модни инспирации, непрестанно променящи се и бързо отхвърляни, ни подтикнаха да изследваме тази така характерна за съвременното масивна инвазия на едно общество, на засилващи се човешки потребности и желания, на нови философии, възгледи, нови технологии. В резултат на тези търсения, се установи, че днес сюжетите в изобразителното изкуство и в модата се преплитат много повече. Забелязва се един нов начин на възприемане на творчеството, на интересите, на нуждите на изкуството. От тук и един нов вид оценка за събитието, продиктувана от социално-политическия и културния живот на обществото.

Всяко едно течение в изобразителното изкуство има маркирани основни цели, идеи и принципи, свой колорит, предпочитани типове, начин на композиране, стилизиране, изразяване, свои сюжети, форми и начин на изпълнение. Някои от теченията в изкуството са изключително разпознаваеми, имат характерни признаци и неповторими проявления - абстрактното изкуство, поп арт, оп арт, минимализъм, ленд арт и др. Но не всички течения в изкуството притежават ясно изразени граници и характер-

ни белези. При акцията, пърформанса, хепатинга, концептуалното изкуство и др., стилите разлики са трудно доловими. Сам авторът може да определи към кое направление да зачисли произведението си. Това е и една от причините да изследваме белезите им, които се оказват интересно поле за творческо интерпретиране.

В "Концептуалната тенденция в съвременното изкуство", откриваме една от съществените връзки между изкуството и модата - тяхната преходност. Орлин Дворянов нарича появата на множеството различни тенденции в изкуството "некласическа фаза". Според него изкуството се ориентира към настоящето и бъдещето, като се впуска преди всичко в търсене и експериментиране. Посоките на неговото търсене оформят тенденции, които лансират идеята за "преходността на изкуството" (Дворянов, 2003).

Ще споделим и твърдението на Теодор Адорно, който разглежда модата като процес с позитивни страни. Според него, въпреки своята комерсиална манипулируемост, модата прониква дълбоко в художествените творби. Тя е една от фигурите, чрез която се активизира историческото движение на сетивността, както

и това на художествените произведения, наистина чрез минимални скрити в себе си черти. Въпреки противопоставянето на изкуството с модата, то не остава чуждо на светските процеси (Адорно, 1997). Това предопределя двойственото му отношение към модата. Макар и с неохота той я допуска като част от себе си. Нали още Хегел бе казал на едно от най-великолепните места в естетиката си, че задачата на изкуството е да усвоява чуждото, а модата - едно от многобройните проявления на чуждото - също подлежи на интегриране в художествената тъкан на изкуството (Хегел, 2004). Това има активизиращо въздействие за самото изкуство. Това е така, защото и статутът на изкуството се е променил в смисъл, че то е отворено за модните тенденции на епохата. А епохата е отворена за новото, различното, красивото и въздействащото, което е присъщо за облеклото и неговите характеристики. Вече ще можем да говорим за мода и в изкуството - тази сакрализирана област на човешкия дух! Та нали мисията на изкуството е да очовечава и възпитава. Модата и изкуството са не просто лукс, украса, средство за наслада и удоволствие, за демонстрация на благополучие и престиж. Те се създават, за да бъдат гледани, споделяни и оценявани, заради себе си.

Много дизайнери възприемат манекените си като живи картини или непрестанно променящ се портрет, и обратното - някои творци от съвременното изкуство прескачат класическата форма за изобразяване върху платното и изграждат тектонични пластики (инсталации, мобили, модулни композиции и др.), наподобяващи обемните структури на облеклото. Моделиерът и кавалетният художник (живописец или скулптор), действат по един и същ начин - изразяват своето Аз - своите виждания, естетически принципи и верую. Всеки творец е необходимо да бъде новатор и да има творчески импулс, да бъде различен от другите, да се стреми към свой неповторим подход в замисъла и изпълнението на творбата. Новото виждане на художника се изразява в това той да организира своя личен художествен свят по собствени естетически закони. В същото време е задължен да се придържа към изискванията на времето, да притежава усет и редица качества, които да го отличават от

масата, за да бъде чут и видян. Според А. Б. Гофман "процесът на създаване на модна иновация се състои в това, че вместо стандартните (старомодни, остарели) обекти, произхождат други - ултрамодерни" (Гофман, 1994). Той определя три начина за прилагане на модна иновация: иновации в традициите, иновации от заимствания и изобретение - иновация в същинския смисъл на думата. Също така подчертава факта, че не всяка иновация се превръща в мода, но изобретенията (научни и технически открития, създаване на нови материали, образуването на нови явления) са мощен фактор за модните иновации. Така например Пако Рабан е на мнение, че "Никой творец не може да претендира да бъде новатор, ако не се основава на задълбочени познания в древната иконография. Как да измерим личния си принос, ако не знаем какво е направено преди?" (Рабан, 1993) За Пиер Карден "творецът е човек, който трябва да смущава околните, да бъде различен и да бъде новатор. Ако не е различен, тогава той не е и творец. Затова той трябва винаги да търси по-доброто, да критикува, да не харесва - това е формулата за истинския творец" (Стойков, 2010). Непознаването на изкуството не може да доведе до творчество. Изучавайки теченията, направленията и тенденциите в изобразителното изкуство и претворявайки ги в съвременна мода, ние вдъхваме нов живот на изкуството, ново начало на инъче преходния им живот.

Авангардизмът в изкуството се свързва с новаторството, с полагането на нови стандарти и разкриването на нови хоризонти. Това, което вдъхновява творците и дизайнерите от авангардното изкуство и модата, е преди всичко новаторският маниер, желанието на автора да изпреварва времето, да създава изкуство или да облича някого извън стандартите, нетипично, шокиращо. Облеклата на авангарда са повлияни от изкуството на авангарда, те са разкрепостени, смели, артистични, изразяват мисленето на бъдещето. Пако Рабан, Пиер Карден, Джон Галиано, Коко Шанел, Александър Маккуин, Карл Лагерфелд, Ренцо Росо, Жан-Пол Готие и мн. др., са една малка част от лицата на авангардната мода. Произведенията на всички тях са доказателство, че не може да се прави стойностно авангардно изкуство без експериментиране, без въвеждане

на нови технологии и форми и без задълбочени познания в историята и еволюцията на костюма и цивилизацията.

Авангардният дизайн е артистично течение, или още мода, която отразява мисленето на едно следващо поколение. Авангардът не означава просто да направиш костюм, колкото и да е добър той, а цели да промени представата за това каква би трябвало да бъде модата. "Нашият посетител от бъдещето - казва Умберто Еко, все пак не ще може да избегне да направи и едно друго любопитно откритие" (Еко, 2006). Хората, които посещават изложба на авангардното изкуство, които купуват "неразбираема" скулптура или участват в хепънинг, са облечени и сресани според каноните на модата, носят джинси или маркови дрехи, гримират се според образа за красотата, предложен от лъскавите списания, от киното, телевизията, т.е. от масмедията. Те следват идеалите за красота, предложени от света на търговското потребление - свят, срещу който повече от петдесет години се бори изкуството на авангарда. Това противоречие е типично както за XX век, така и за днес.

Много са методите, които бихме могли да използваме за създаването на облекла вдъхновени от авангарда. Един от начините е:

- да направим проект за авангардно изкуство (скулптури, картини, хепънинг, реди мейд и др.);

- да взимаме идеи и естетически характеристики от готов модел или творба на авангарда.

След като имаме базата, върху която да градим и която ни вдъхновява, проучили сме авангарда и сме извели необходимите за нас идеи, можем да направим художествен проект облекла и аксесоари. Това което характеризира облеклата инспирирани от авангардното изкуство е: облеклата да шокират, озадачават и изумяват. Опитайте се да "взривите" въображението си, като експериментирате с нови, смели форми, материали и технологии.

Друга авангардна тенденция, прекроявана много пъти от средата на XX век е кинетичното изкуство. В основата на кинетик арт е заложено механичното или случайно движение. Нима дрехата не представлява на практика един експонат в движение? На този въпрос смятаме, че трябва да се отговори положително, защото движението е заложено по природа в дрехата.

Още повече - многофункционалните дрехи, които се трансформират, са подходящи за топло и студено време и чрез изменение на отделните части, могат да променят предназначението си - от елегантни към спортни, т.е. от дълго към късо, или от прилепнало към тялото към по-свободно и т.н. Изменението в цвета на облеклото можем да определим също като движение, изменение. Това е характерно за двулицевите облекла, които стават все по-предпочитани, практични и многофункционални. При представянето им на модната сцена се извършва действие, което е демонстрация на изменението на формата, цвета, функцията на дрехата. Трансформацията, осъществяваща се пред очите на зрителите по време на ревютата, е както при кинетичното изкуство - *илустрация на движението*.

Често срещани прояви при кинетичното изкуство са работа с огън, пушек, дим и др. Например в някои модни спектакли и ревюта се използва ефектът на светещите огньове и други подобни светлинни ефекти. При представянето на такъв тип облекла на сцената често се прибегва и до ефекта на пушека, който върши отлична работа за осъществяването на действието по време на трансформацията.

За да създадем проект за кинетични облекла, могат да се използват няколко творчески метода:

- създаване на художествени проекти, като се има предвид новите технологии и начина им на внедряване в облеклата, можем да инспирираме идеи от произведение/я на кинетичното изкуство за колекцията си;

- кинетичните облекла могат да се трансформират, като обърнете внимание на конструкцията и цвета (използвайте методите на наслагване, ротационни принципи при детайлите);

- кинетичните облекла могат да се движат (гладка и грапава основа на нишките), кардинална промяна на облеклото от първоначалната му форма и функция (да се променят, отварят и движат части от облеклото);

- светят (мигат или се променя формата на дрехата чрез движението на светлината).

- Трябва да се има в предвид сценичното представяне, ревю-спектакъл, на сцената се осъществява действие - въртене, задвижване, горене и т.н.

Много интересно за дизайнери и художници е явлението реди-мейд. В модата се изразява с авангарден привкус към предметите, вземайки ги от баналното всекидневие, освобождавайки ги от утилитарност, ги превръща в обекти на изкуството. Висшата мода използва по много иновативен и неповторим начин предметите от ежедневието, като създава уникални и оригинални произведения. Облеклата, заимстващи философията на тази тенденция, са нефункционални - само за спектакли, карнавали или увеселителни тържества. Те се комбинират с нетрадиционни аксесоари от маркучи, цедки за чай, възглавници, лампи, фетиши и други предмети от бита. Често пъти те са комбинирани на случаен принцип и невинаги си подхождат. Карл Лагерфелд създава "автомобилни дрехи" с решетки от радиатор и броня.

С реди мейд можете да изразите пълния капацитет на въображението си, като демонстрирате фантазията си в експериментален проект на сблъсък на рационалното и иррационалното. Използвайте предмети от бита, които да свържете без логика и без смисъл. Темата: "Дрехата в музея" и отговорността и безотговорността към планетата от екологична гледна точка, дава широко поле на творчески интерпретации по темата.

Новият реализъм, подобно на реди-мейд се характеризира с използването на индустриални и битови предмети като художествен материал. Творби, изработени от отпадъци чрез шиене, заваряване или формоване по иновативен начин, деколажи, колажи, акумулации, са често срещани изразни средства. Философията по направлението счита за социален проблем лавинообразното нарастване на вещите. Течението намира нов живот на намерения индустриален отпадък, вкарвайки го в облеклото. В авангардното облекло можем да го срещнем под формата на разкъсани дрехи или в дрехи, с вмъкнати в тях ненужни вещи. Естеството на това облекло е по-скоро лишено от функционалност и е предназначено за цирковото или театралното изкуство, или просто за гледане. Вписва се като сценично облекло с определена цел и насоченост.

Ако пък искате да сте в центъра на вниманието е добре да включите акцията в своя план. При нея действието е отново на

почит, но вече е обмислено и предварително планирано. Някои дизайнери като Джон Галиано, по време на ревю спектакъла мокрят, горят или късат дрехите си. Понякога действието е без план, но е подчинено на водеща концепция. Зрителите се включват активно в него с материали и обекти. В акцията на българския художник Хубен Черкелов с негови дрехи се обличат хора страдащи от шизофрения и маниакално-депресивна психоза, болни мъже от психиатричната болница в Кърджали. Седемте фотографии, обединени под названието "Камуфлаж", имат за цел да покажат лица и пози на хора, изолирани от обществото, които, преобразени от социалния код на дадена дреха, веднага биха могли да заемат определено място в същото това общество. Според Цанев "Играта в размяната на ролите в акцията на Черкелов носи всички белези, характерни за студената интелектуалност на неоконцептуализма от края на 90-те години на XX век. Игра, в която образът на лудия не е нито демонизиран, нито поетизиран, а функционира като безмълвен свидетел и съучастник в подривната дейност на твореца, насочена към деестетизиране и демистифициране на социалната реалност" (Цанев, 2008).

Пърформансът, за разлика от акцията е комплексно събитие с кратковременен характер, протичащо пред публика. В него често пъти се включват акция, бодиарт и хепънинг. Художествената творба е изпълнена публично - като псевдотеатрално действие. Изпълнява се в обществените пространства като "живо изкуство". Съществува само в паметта на зрителите. В пърформанса на Хубен Черкелов "Подходящият костюм" авторът е облечен в сако с ръкави, достигащи почти до земята, върви из някаква ливада и вярва в оригиналността на своята изява. В случая целта е да шокира, да впечатли с една нестандартна дреха, не по размерите на човешкото тяло. При младежките субкултурни групи подобни прояви не са изключени, но обикновено се правят без претенцията за творческа иновация. С подобен "костюм" можем да видим и цирков артист, но тук вече целта е да забавлява.

Дизайнерът и певец Йозмин в един от пърформансите си прави медитативна разходка със зрелищна рокля, скриваща лицето на

артиста, като символ за нуждата на съвременния човек от уединение. Заедно с българския DJ Александър откриват New York Music Festival 2012 с пърформанс, в който всички гости танцуват под огромна рокля, побираща 200 човека. Виждаме как посетителите могат активно да участват в пърформанса и да бъдат част от него. Този пърформанс ни връща назад през 50-те години на XX век, когато моделът звезда от втората колекция на Кристиан Диор "Диорама" представя рокля от тънък черен вълнен плат, чиято пола е с диаметър от четиридесет метра. Нейното съвършенство и днес представлява архетип, към който модата периодически са завръща, когато е преситена от всичко друго. Ив Клайн е определян за пионер в пърформанса. През март 1960 година създава първите си "Антропометрии", като живописният акт се извършва пред публика. Модели се събличат и се потапят пред публиката в синя боя, след което отпечатват телата си на бял екран. За Кристиан Диор дрехите имат памет и модата се отразява в изкуството, както и то в нея. "Да задържиш зрителите със затаен дъх близо два часа около един сюжет без персонажи и без интрига, да предложиш единствено удоволствие за очите, това е цената на спектакъла" (Пошна, 2013).

В духа на авангардното и новото е и неконвенционалното изкуство. То се характеризира с използването на нови материали, техники, структури, нов начин на организиране на композиционните елементи, търсят се нови комуникативни канали за естетически контакт с публиката. Всичко, което съставлява външната, сетивно-възприемаемата страна на тези творби, впечатлява и даже шокира поради иновативната си характеристика. Тези произведения предават духовни послания, подробни или еднозначни, с конвенционалните форми. Например пърформансите на Венцислав Занков представляват авангарден спектакъл, който поставя зрителя с лице във философско-екзистенциални, но и актуални политически проблеми: за живота и смъртта, и т.н.

Според Валентин Ангелов "Независимо, че тези произведения са "продукт" на неконвенционализма като творческа позиция, те са съотнесими към изкуството като художествено явление; те оперират с образи, символи, мета-

фори; разполагат с богат асоциативен потенциал, който е заложен в духовно-емоционалните им измерения; въздействат сугестивно; поражат у нас размисли, емоции, преживявания, оценки на реалността; изправят ни пред философски, политически, нравствени, религиозни проблеми" (В. Ангелов, 2005). Тези необичайни и смущаващи за някои типични изразни средства вече се приемат от обществото като нещо нормално и това позволява да се постави началото на нова художествена традиция.

Неконвенционалното изкуство е и игра и забавление, всичко да е наопаки - дрехите да са с шева навън, непочистени, двулицеви облекла и т.н. Творчеството на Мичико Кошино със свежия си неконвенционален подход в модата е впечатляващо. Често пъти в основата на нейните естетически конструкции залягат идеи и мотиви, инспирирани от древни исторически епохи, първобитни цивилизации или пък авангардни технологии и ценности, типични за компютърното, за виртуалното поколение. Характерното за колекцията ѝ пролет - лято 1998 г. са необичайните и нестандартни идеи. В тях се усещат влияния от субкултурната мода и търсенето на нови измерения във връзката с бодиарт, бодибилдинг и максимално екстравагантен макияж. В един момент това облекло стъписва с интензивността на внушенията си, а в друг - с безпардонното нарушаване на каноните в дизайна - и в цветово, и в обемно, и в технологично отношение. Маскарадът обаче не е самоцел, а е обвързан с лансирането на новия стил, на новата философия, на новия и непознат свят на образи и емоции. Цветовият и силуетен миш-маш е създаден от дизайнерката с цел да отрази пъстротата на нееднородното в реалния живот, в същинското битие на съвременниците ни. Нейното творчество е показателно за това, че днешната епоха изисква и даже налага подобно смесване, тъй като пъстротата на живота рефлектира и върху естетическите явления. Мичико Кошино изостря нашите рецептори и с необичайните си силуети, и с новите текстилни технологии, и с дълбокото значение на ценностната природа на младежката субкултура.

Ком де Гарсон, са известни сред почитателите на неконвенционалната мода. "Стильът на дриплъвците" - така критиците посрещат

продупчените пуловери, сякаш проядени от молци, в избеляло черно, представени от неугледни на вид модели без грим. "Естетиката на бедността" - така Рей Кавакубо определя собствения си стил. Иновациите и техническото съвършенство целят да предизвикат основно впечатление за "дрипава" преходност. Кръпки и издута подплата пренасят идеала за женска красота в света на абсурдното, придружени от твърде дълги ръкави или носени наобратно дамски чанти.

Драйс ван Нотен е световноизвестна неконвенционална модна линия, подходяща за ежедневието мода, която избягва да следва тенденциите. Ван Нотен създава модели, които не могат да бъдат поставени в общоприети рамки.

За да направим колекция неконвенционална мода не трябва да следваме модата, а трябва да работим отвъд правилата, принципите и нормите на поведение. Очите ни да пречупват света през нова призма, тази на смелите дизайнерски решения и новия вид естетика - на неконвенционализма.

Екшън пейнтинг, или познато още като "живопис на действието", представлява пълно освобождаване от подсъзнанието. Боята се стича свободно по платното и се нанася чрез замахване на едра четка, вследствие на което по платното полепват пръски (дрипинг, сплешинг). Като най-близка до екшън пейнтинг можем да посочим тай-дай техниката на боядисване, така характерна за хипи вълната от 70-те години на XX век. Имаме смесица от много цветове, произволно разпределени и случайно станали чрез потапяне в различни бои, осукване, завързване и изсъхване, подобно на шития и вързания батик. Техниката може да се манипулира чрез завързване и усукване по определен начин и вече можем да получим желани форми и фигури. Ако се изработват по ръчен път, се получават оригинални и неповторими изображения. Те идеално се вписват в света на модата и нейната винаги търсеща и обновяваща се същност.

Концептуалното изкуство създава творби, чиято материалност е сведена до минимум и маркира само замисъла на автора. Например изложба без живопис (с неживописни изразни средства), т.е. пълна случайност. Важна е идеята, не продуктът. В модата концептуално-

стта, се основава също на случайността и непредвидимостта. Не носимите дрехи също крият белезите на концептуалното изкуство, тъй като демонстрират главно идеите на дизайнера. Мисловните поведения, концепции, поставящи въпроси, акцентът върху действието, а не резултатът, се явяват обща база както за дизайна, така и за изобразителното изкуство. Умберто Еко смята, че "движението е нова посока на търсене - от предмета към поведението". Художниците, които рисуват картини и моделират облекла, все повече се изкушават да използват такива похвати. Широтата на концептуалната тенденция дава възможност на много различни течения да се вместят в нея. Според Стойков "Дръзкото еротизиране в модата на Уестууд доведе до там, че започнаха масово да ѝ подражават - като лансира в средата на осемдесетте модата на миникринолините; като постави ударението върху бельото и неговите атрибути, извеждайки го като горна дреха; като шеговито интерпретираше гениталиите в облеклото - шокиращи и скандални дизайнерски хрумвания. Не бива да се подминава и обстоятелството, че стилистиката избира символи на садомазохизма и фетишизма като основни акценти в своето творчество, изобразявайки хаоса и упадъка в обществото."

В своя концептуален проект "Не (къде), сега (тук)" Ying Gao използва технология, в която микроелектрониката е интегрирана в дрехата. Използват се сензорни технологии, които трансформират обема, формата и функцията на дрехата. Дизайнерката намира вдъхновение от променящата се социална, природна и градска среда. Нейните интерактивни творби са сравнявани със съвременната изтънченост на Хюсеин Чалаян. Разтърсващи, шокиращи, нетипични, откривателски, неочаквани и дори садомазохистични се оказват концептуалните идеи на дизайнерите. Концептуалното изкуство се проявява в облеклото още чрез метаморфози, трансформации и изменения, случващи се така, както само и единствено това течение може да ги интерпретира.

Антиизкуството се определя като изкуство извън съществуващите норми. Както в изобразителното изкуство, така и в модата се срещат форми на проявления, наречени "анти". Според нас реди-мейд, концептуалното, авангардното, неконвенционалното изкуство, акциите,

инсталациите и много други движения са типичен пример за такова явление. В модата - "немода", или "антимода", поражда подобни чувства - на съмнение относно стойностите на естетическото, традиционното, моралното. От тук стигаме и до извода, че модата и изкуството имат общ проблем и той е: границата между красивото и грозното в лицето на "анти". Вивиан Уестууд казва, че модната индустрия обича антимодата. Антиизкуството се намира между рисуването и фотошопа, между реалното и виртуалното, то е изкуството на манипулираните изображения.

Днес естетическите идеали на хората са различни, оттам и разбиранията им за красивото и грозното. Отношението към облеклото е твърде индивидуално. Чрез него всеки показва своето "аз" и вътрешния си мир. Движението "антимода" показва на моделиерите, че невинаги модата се диктува от тях. Често пъти инициативата за промяна идва от изкуството и неговите съвременни интерпретации, бягайки от традиционното и естетическото, за да наложи собствени форми.



Проект "Новото днес" - дизайнер Мария Янчовичина, III курс,
специалност "Мода", ЮЗУ "Неофит Рилски" - Благоевград

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Ангелов, В. Изкуство & Естетика. Кризата в естетиката и предизвикателството на авангардното изкуство. С.: АГАТО, 2005. 303-308 с.
- [2] Гофман, А. Б., 1994, 46-56 с.
- [3] Дворянов, О. Концептуалната тенденция в съвременното изкуство. София, Веда Словена, 2003, 186 с.
- [4] Еко, У. История на красотата представена от Умберто Еко. С.: Кибеа, 2006. 418, 426 с.
- [5] Пошна, Мари-Франс Кристиан Диор. Биография, 2013. 290 с.
- [6] Рабан, П. Траектория от един живот към друг. Варна: Хиопо, 1993, 129 с.
- [7] Стойков, Л. Световна мода. Първа част: Англия и Франция. [II изд.] - Алма комуникация, От игла до конец, 2010, 180 с.
- [8] Хегел, Г. В. Естетика. Том 1. Европа: Изток-Запад, 2004.
- [9] Хоркхаймер М., Т. Адорно. Диалектика на просвещението. С.: ГАЛ - ИКО, 1997.
- [10] Цанев, П. Психология на изкуството. С.: НХА, 2008. 460-461 с.